

„Zwierzęta Bieszczad”

„Skarby przyrody”

Cele projektu:

- poszerzanie wiedzy na temat zwierząt zamieszkujących Bieszczadzki Park Narodowy,
- kształcenie u dzieci takich wartości, które ułatwią współzycie między ludźmi oraz otaczającą ich przyrodą,
- kształtowanie pozytywnych postaw ekologicznych,
- zwrócenie uwagi na różnorodność biologiczną.

W ramach lekcji geografii, a także dodatkowych zajęć przyrodniczych uczniowie pod opieką p. Iwony Mermer i p. Anny Fedyń realizowali projekt pt. „Zwierzęta Bieszczad” .

A oto fauna **Bieszczad** przedstawiona w pracach naszych uczniów:

- **Dzięciół trójpalczasty**
- **Ryś**
- **Wilk**
- **Sowa śnieżna**
- **Orzeł przedni**
- **Żubr**
- **Sokół wędrowny**
- **Żbik europejski**
- **Puchacz**
- **Sóweczka zwyczajna**

Dzięcioł trójpalczasty

Dzięcioł
Trójpalczasty

Ryś

Ryś

Obszar zasięgu ryśa obejmuje obszar od Pirenejów po Kamczatkę, z Azorem po Skandynawię i od Turcji po Kaszmir i Tybet. Obszar ten obejmuje krajami nie obejmując krajów Europy Zachodniej. Największą populacją ryśa żyje w lasach Syberii. W Polsce ryś należy do gatunku zagrożonego. Populacja w Polsce występuje w południowo-wschodniej Kotlinie Karpackiej i puszcze Białowieża, Augustowska, Knyszyńska i Borecka oraz w lasach w okolicach Łowicza i Puszczy Białowieskiej. W Polsce ryś należy do gatunku zagrożonego. Populacja w Polsce występuje w południowo-wschodniej Kotlinie Karpackiej i puszczy Białowieża, Augustowska, Knyszyńska i Borecka oraz w lasach w okolicach Łowicza i Puszczy Białowieskiej.

Dobrze przystosowany do życia w lasach. Jest ciekawy, nie agresywny, nie atakuje człowieka. Jest przywiązany do kłosa i ciepła, z dobrze rozwiniętymi łapami. Sprawnie wspina się po drzewach, dobrze skacze, wchodzi na drzewa. Tak jak wszystkie małe koty słownie myje swoje ciało, często mruczy. Ryś zachodzi duże, zwarte, wielogatunkowe lasy, ze starymi drzewostanami, zarówno górskie, jak i nizinne, mieszane i mieszane. Ryś najczęściej spędzają dzień w ukryciu, a na teren wychodzi dopiero w nocy. Ssaki te preferują lasy nieurodzajne, gdzie występują tam drzewa z gęstym podłożem, które wykorzystują jako schronienie. Ryś nie posiada zdolności brzoścowej, porusza się przodem, nie wymaga wysiłku. Ryś jest w Polsce gatunkiem rzadkim. Jego naturalnymi wrogami ryśa są wilki oraz lamparty, dla niebezpieczeństwa są też orły i puchacze. W zagrożeń spowodowanych działalnością człowieka jest niski poziom, skutkiem czego jest zabijanie przez ludzi i kłosa.

Podstawowe dane	
Długość ciała	100-150 cm [♂]
Wysokość w kłębie	50-75 cm [♂]
Długość ogona	15-30 cm [♂]
Masa ciała	12-35 kg [♂]
Dorobność płciowa	ok. 1,5 roku
Ciąża	70-74 dni
Liczba młodych w miocie	3-5
Długość życia	14-17 lat

Ryś w Bieszczadach

Rozród

Ryś jest gatunkiem samotniczym. Ryś i ryśka spotykają się z sobą tylko raz w życiu. Rozpoczyna się ona zazwyczaj pod koniec stycznia, a kończy w marcu. W tym czasie ryśka zmienia się zachowanie tych zwierząt - intensywnie wędruje w poszukiwaniu partnera. W tym czasie ryśka zmienia się zachowanie tych zwierząt - intensywnie wędruje w poszukiwaniu partnera. W tym czasie ryśka zmienia się zachowanie tych zwierząt - intensywnie wędruje w poszukiwaniu partnera.

Polowanie i pokarm

Ofiarą ryśa padają najczęściej samce.

Obecność powalonych pni i wykrotów ułatwia ryśowi podjęcie ofiary.

Ryś poluje przede wszystkim na samce. Poluje także na łanie i młode jelenie, ale czynią to rzadziej. Poluje także na mniejsze zwierzęta: liane płaki, np. jarebki czy ciętrzewie, jak również małe ssaki - zające czy nawet gzyzanie. Ryś poluje najczęściej od zmroku do wschodu słońca. W czasie polowania skradają się, wykorzystując naturalne zasłony np. zwalone drzewa, kępy czy kępy traw. Ryś poluje także na zwierzęta, które są dla niego łatwiej dostępne, np. zwalone drzewa, kępy czy kępy traw. Ryś poluje także na zwierzęta, które są dla niego łatwiej dostępne, np. zwalone drzewa, kępy czy kępy traw.

Wilk

WILK

Orzeł przedni

Orzeł przedni

Jest drapieżnikiem, w zdobywaniu pożywienia pomagają mu silne nogi, ostre pazury i zakrzywiony dziób.

Poluje głównie na małe ssaki, ale także na ptaki i gady.

Žubr

Puchacz

Sóweczka zwyczajna

Sóweczka zwyczajna
(*Glaucidium passerinum*)

Ochrona - ptaki te są chronione gatunkowo. Całoroczna strefa ochronna od gniazda jest w rezerwacie przyrody w rejonie Czerwonej Księżki.

Sóweczka zwyczajna jest gatunkiem chronionym. W Polsce jest chroniona gatunkowo. Całoroczna strefa ochronna od gniazda jest w rezerwacie przyrody w rejonie Czerwonej Księżki.

Wielkość gniazda ma być duża, gładka i ciepła, do tego, że jest w wyroku gospodarzy. Właściwe miejsce gniazda usuwana uschniętych, dziupli, dziur, płaskich, te nie mają gęstej kurtki gniazda i bynajmniej. Bez dziupli nie ma sóweczek.

ROZMNAŻANIE - Sóweczka zwyczajna rozpoczyna toki pod koniec zimy, kiedy to partnerzy nawołują się dość melodyjnym gwizdaniem - wyskoki, rosnące "gama". Samiec zwraca uwagę na siebie samicy powtarzanym wlatywaniem i wylatywaniem z dziupli. Gniazdo zakładają w dziuplach potężnych drzew (głównie glistnych), zazwyczaj po dzieciole dużym. Zajętą przez sóweczkę dziuplę rozpoznaje się po gromadzących się piórach, puchu i wypluwkach u podstawy drzewa. Samica czyści bowiem codziennie swoje legowisko i wyrzuca z niego wszelkie zbędne rzeczy. Sama nie buduje gniazda. Sóweczka zwyczajna wyprowadza jeden lęg w roku, w drugiej połowie kwietnia (lub wyjątkowo od marca do maja) samica składa średnio około 4-5 jaj w odstępach 1,5 dniowych. Wysiadywanie rozpoczyna się od złożenia przedostatniego lub ostatniego jaja i trwa przez około 26 do 28 dni. Wysiadyuje wyłącznie samica, w tym czasie samiec donosi jej świeży pokarm. Dla ocy polowanie na zdobyc to również główne zadanie w okresie wychowywania piskląt. Po samicy w tym czasie rzadko oddala się od gniazda, a jeśli to na niewielkie odległości. Pisklęta wykluwają się jednocześnie, po 10 dniach otwierają oczy. Opuszczają gniazdo po 25-30 dniach, jednocześnie lub w przeciągu 2-4 dni i od razu dobrze latają między drzewami. Po około 10 dniach po wylocie samica przestaje się nimi zajmować, a na kolejne 20 dni opiekę przejmuje samiec. Młode są dojrzałe płciowo już w następnym sezonie po wylęgu.

WYGLĄD - Sóweczka zwyczajna jest najmniejsza sowa występująca w Europie. Brak wyraźnego dymorfizmu płciowego, jedynie samice są nieco większe. Posiada krępą sylwetkę. Okrągła głowa jest niewielka (proporcjonalnie mniejsza niż u włochatki lub półdziki), spłaszczona, tułów okrągły z krótkim, brunatnym ogonem. Szara szlaria jest słabo zaznaczona z kilkoma współśrodkowymi pręgami barwy brązowej. Nad małymi żółtymi oczami są widoczne krótkie białe brwi. Głowa oraz grzbiet brązowe z białymi lub kremowoszarymi prążkami, gestymi oraz drobnymi na głowie. Największe plamy pokrywają barki. Spód ciała jest biały z podłużnym, ciemnobrązowym plamkowaniem. Krótki ogon pokryty jaśniejszym, poprzecznym prążkowaniem (5 paskami), podobnie prążkowane lotki. Jest charakterystycznie zadarty do góry. W pozycji siedzącej ogon sięga daleko poza czubki skrzydeł sóweczki, a gdy ptak jest zdenerwowany porusza nim bardzo nerwowo na boki, podobnie jak dzierzba, lub w górę i w dół, jak strzyżek. Skok i palce gesto pokryte miękkimi piórami. Młode osobniki są ciemniejsze, z jednolicie ciemnobrązowymi bokami.

- długość ciała około 17 cm
- rozpiętość skrzydeł około 35-45 cm
- masa ciała około 55-80 g

Pożywienie - Mała sowa poluje na małe zwierzęta - są nimi głównie nornice rudo, czasem myszy leśne. Jest ważnym drapieżnikiem kontrolującym populację tych gryzoni. Sówka jest aktywna głównie w dzień (najbardziej o świcie i przed zmierzchem). Ptak ten słabo widzi w ciemnościach. Atakuje zniszcza zwykle z odległości kilku-kilkunastu metrów, ściga ofiary tylko na krótkich odcinkach w prostoliniowym locie. Zimą oszczędza energię przez całą dobę siedząc nieruchomo na gałęzi w osłoniętym od wiatru miejscu. Samo polowanie może jej zająć zaledwie parę minut by po nim znowu zniechęcić na resztę dnia.

Sokół wędrowny

SOKÓŁ WĘDROWNY

Żywi się innymi ptakami,
poluje Tępiąc pożywienie w locie.

Jest największym gatunkiem spośród
sokołów żyjących w Polsce.

Jest gatunkiem skrajnie zagrożonym
wyginięciem.

**Sowa
śnieżna**

Orzeł przedni

ORZEŁ PRZEDNI AQUILA CHRYSAETOS

Opis - Dorosły orzeł przedni charakteryzuje się ciemnobrązową, jednolitą barwą upierzenia, którą osiąga dopiero w siódmym roku życia. Młodsze ptaki posiadają jasne plamy na skrzydłach, które zanikają z wiekiem. Samice są większe, bardziej okazałe i piękniej ubarwione, niż samce, co jest charakterystyczne wśród drapieżnych ptaków. Orły przednie posiadają doskonale rozwinięty zmysł wzroku. Długość ciała tych wspaniałych drapieżników waha się od 80 do 100 cm, natomiast masa - w przypadku samicy - wynosi około 4,5 kg, z kolei mniejsze samce ważą około 3,5 kilograma. Orły przednie to wielkie i majestatyczne ptaki drapieżne, których rozpiętość skrzydeł sięga nawet 230 cm. Cechą, dzięki której możemy odróżnić orła przedniego od innych ptaków w locie, jest palczaste zakończenie rozpostartych skrzydeł.

Zagrożenia - Aktualnie zagrożenie dla orła przedniego w Karpatach stanowią kłusownictwo, wykładanie zatrutej padliny dla lisów i wilków, nowopowstające, rozproszona zabudowa w postaci domków letniskowych i domów mieszkalnych, lokalizowanych w oddaleniu od już istniejącej, zwartej zabudowy, wycinka starych drzewostanów jodlowych oraz prace leśne w sezonie lęgowym w pobliżu miejsc rozrodu. Potencjalnym zagrożeniem może stać się zaniedbanie użytkowania łąk i pastwisk oraz związane z tym zmiany siedliskowe, a także zalesianie terenów otwartych.

Tryb życia i zachowanie - Dorosłe osobniki prowadzą osiadły tryb życia. Młode osobniki do 4-5 roku życia koczują. Każda para orłów potrzebuje bardzo rozległego terytorium lówczego (do 200 km²). Lot najczęściej jest szybki, wysoki. Czasem nurkuje z dużą szybkością. Rzadko zawisa. To jeden z nielicznych ptaków drapieżnych, który poluje parami.

Rodzina - jastrzębiowate

Liczebność - Skrajnie nielicznie lęgowe - ok. 40 par

Rozmieszczenie stanowisk lęgowych orła przedniego w roku 2019
(czerwone - więcej niż 1 para, zielone - 1 para, obrys - brak stwierdzeń)

W roku 2019 w całej Polsce gniazdowały 33 pary orła przedniego. Populacja lęgowa gatunku w latach 2000-2019 wahała się w przedziale liczebności od 20 do 34, wykazując początkowo tendencję wzrostową, a na przestrzeni ostatniej dekady - stabilną. Poza Karpatami, dwie pary orła przedniego występują na Pomorzu.

W roku 2019 krajowa populacja gatunku zwiększyła się o 9 młodych (po jednym na gniazdo). Był to jeden z najniższych sukcesów lęgowych, obserwowanych w populacji od 2000 roku. Stało się tak ze sprawą znacznych strat w lęgach powstałych prawdopodobnie we wczesnej fazie inkubacji jaj. Niektóre pary w ogóle nie przystąpiły do lęgów.

Występowanie - Preferuje rozległe, stare, mało uczęszczane lasy, zwłaszcza oorskie, na niżu chętnie w pobliżu bagien

Rozmieszczenie - Jako ptak lęgowy występuje przede wszystkim w Karpatach od Tatr po Bieszczady oraz pojedyncze pary na Pomorzu i Mazurach. Koczujące ptaki widywane są w całym kraju

Prezentację wykonała **p. Anna Fedyń** we współpracy z **p. Iwoną Mermer** w ramach projektu „**Skarby Przyrody**”.

**Szkoła Podstawowa nr 6 im. Jana Pawła II
w Sanoku**